

Redogörelse till riksdagen 2019/20:ER1

Europarådets svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

Riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling överlämnar härmed redogörelsen för sin verksamhet under 2019. Till redogörelsen bifogas en förteckning över de rekommendationer och resolutioner som församlingen antagit.

Under 2019 fortsatte Europarådets parlamentariska församling (PACE) att debattera de tilltagande utmaningarna när det gäller mänskliga rättigheter i medlemsstaterna. Församlingen antog totalt 64 resolutioner och 23 rekommendationer.

Situationen i Kertjsundet och Azovska sjön, den förvärrade situationen för oppositionen i Turkiet, att rädda liv i Medelhavet och brott mot demokratin i samband med lokalvalet i Moskva är frågor som församlingen behandlade genom s.k. brådskande debatter och aktualitetsdebatter. Situationen på de grekiska öarna och i Syrien debatterades också, liksom granskningsrapporter om vissa medlemsländers (Island, Italien, Bulgarien, Nordmakedonien och Moldavien) uppfyllande av sina åtaganden. Rättsfall som särskilt uppmärksammades genom utskottsrapporter rörde Boris Nemtsov, Sergej Magnitskij och Daphne Caruana Galizia. Därtill debatterades exempelvis riktlinjer för folkomröstningar, sharialagar, mediefrihet och public service, stress i arbetslivet, kulturarv, våld mot barn, organiserad brottslighet, jämställdhet, Istanbulkonventionen samt nationella minoriteter ur ett demokrati- och rättsstatsperspektiv.

Vid sidan av ovannämnda frågor tog även Europarådets egen kris stort fokus och debattutrymme i fråga om den parlamentariska församlingens roll och uppdrag. Bland annat debatterades medlemsländers deltagande i församlingens arbete, den ansträngda budgeten till följd av uteblivet medlemsbidrag från Ryssland, ändrade regler i arbetsordningen för sanktioner samt en ny

kompletterande procedur för ett gemensamt agerande för ministerkommittén och parlamentarikerförsamlingen när medlemsländer bryter mot stadgarna.

Församlingen valde en ny generalsekreterare för Europarådet och sju nya domare till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, genomförde valobservationer i Moldavien, Ukraina, Nordmakedonien och Belarus, uppmärksammade organisationens 70-årsjubileum under det franska ordförandeskapet samt anordnade talmanskonferens för talmännen från samtliga 47 medlemsländer.

Den svenska delegationen deltog aktivt i församlingens verksamhet, bl.a. som vice-president och medlem av byrån, genom tre nya rapportörskap – medrapportör för granskning av Polen, medrapportör för granskning av Turkiet samt rapportör för att motverka rasism och intolerans – genom deltagande i valobservationer samt i utskottsmöten och plenardebatter. Ett stort antal möten hölls även i riksdagen med utskott, ambassadörer, frivilligorganisationer, människorättsförsvarare och sakkunniga i en rad olika PACE-relaterade frågor.

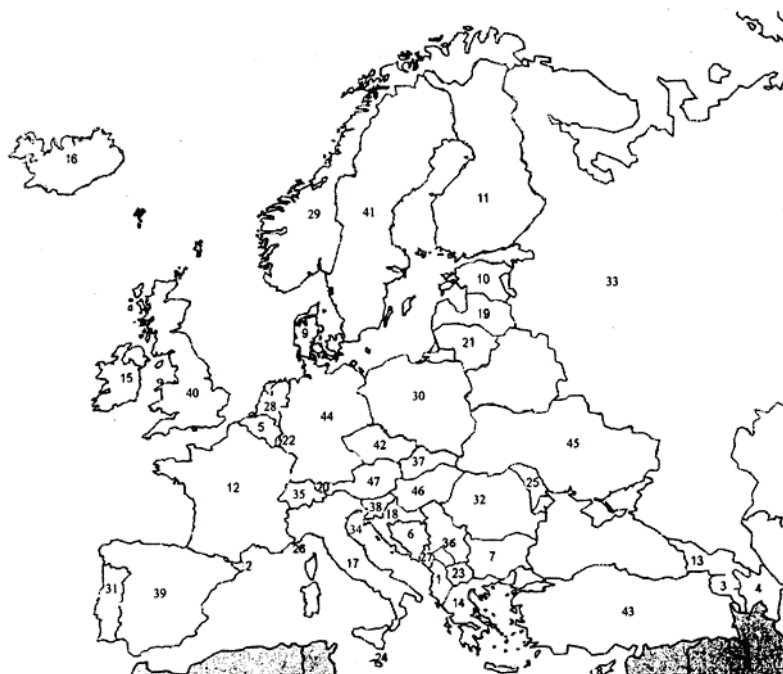
Stockholm den 5 mars 2020

På delegationens vägnar

Boriana Åberg
ordförande

Petra Sjöström
sekreterare

Europarådets medlemsländer 2019

1 Albanien, 2 Andorra, 3 Armenien, 4 Azerbajdzjan, 5 Belgien, 6 Bosnien och Hercegovina, 7 Bulgarien, 8 Cypern, 9 Danmark, 10 Estland, 11 Finland, 12 Frankrike, 13 Georgien, 14 Grekland, 15 Irland, 16 Island, 17 Italien, 18 Kroatien, 19 Lettland, 20 Liechtenstein, 21 Litauen, 22 Luxemburg, 23 Makedonien, 24 Malta, 25 Moldavien, 26 Monaco, 27 Montenegro, 28 Nederländerna, 29 Norge, 30 Polen, 31 Portugal, 32 Rumänien, 33 Ryssland, 34 San Marino, 35 Schweiz, 36 Serbien, 37 Slovakien, 38 Slovenien, 39 Spanien, 40 Storbritannien, 41 Sverige, 42 Tjeckien, 43 Turkiet, 44 Tyskland, 45 Ukraina, 46 Ungern, 47 Österrike.

Demokratipartner i församlingen: Marocko, Palestina och Kirgizistan.

Observatörer i församlingen: Israel, Kanada och Mexiko.

Observatörer i ministerkommittén: USA, Kanada, Mexiko, Japan och Heliga stolen.

Innehållsförteckning

Redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	1
Europarådets medlemsländer 2019.....	3
1 Europarådet och dess institutioner.....	5
1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter.....	5
1.1.1 Sammansättning.....	5
1.1.2 De partipolitiska grupperna.....	6
1.1.3 Församlingens externa relationer.....	7
1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén.....	7
1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen.....	8
1.2 Europakonventionen och Europadomstolen.....	8
1.2.1 EU och Europakonventionen.....	9
1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr.....	9
1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter.....	9
1.3 Venedigkommissionen.....	10
2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2019.....	11
3 Den svenska delegationens verksamhet 2019.....	13
3.1 Deltagande vid årets fyra delsessioner.....	15
3.1.1 Vintersessionen den 21–25 januari 2019.....	15
3.1.2 Vårsessionen den 8–12 april 2019.....	17
3.1.3 Sommarsessionen den 24–28 juni 2019.....	19
3.1.4 Höstsessionen den 30 september–4 oktober 2019.....	21
3.2 Arbetet i byrån och utskotten.....	23
3.2.1 Byrån och ständiga utskottet.....	24
3.2.2 Utskottet för politiska frågor och demokrati.....	24
3.2.3 Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.....	25
3.2.4 Utskottet för sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling.....	26
3.2.5 Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer.....	26
3.2.6 Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier.....	27
3.2.7 Utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering.....	28
3.2.8 Utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden.....	28
3.2.9 Utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor.....	29
3.2.10 Utskottet för val av domare till Europadomstolen.....	29
3.3 Valobservationer.....	30
3.4 Kampanjer och nätverk.....	30
3.5 Priser och utmärkelser.....	31
3.5.1 Europarådets museipris.....	31
3.5.2 Europapriset.....	31
3.5.3 Václav Havel-priset.....	31
<i>Bilagor</i>	
Den svenska delegationen 2019.....	32
Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2019.....	36
Gästtalare under sessionerna.....	40

1 Europarådet och dess institutioner

Europarådet har sedan det bildades 1949 varit en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam europeisk värdegrund baserad på krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Europarådets uppdrag är att åstadkomma ett nära och etablerat samarbete mellan medlemmarna, bl.a. genom att upprätta internationella konventioner och rekommendationer. Genom sina 223 fördrag är Europarådet en viktig normgivande institution inom europeisk politik.

Sverige var en av grundarna när Europarådets stadgar undertecknades av tio västeuropeiska stater i London den 5 maj 1949. Sedan Berlinmurens fall har Europarådets medlemskrets mer än fördubblats och består i dag av 47 medlemsländer. Samtliga europeiska länder utom Vitryssland, Kosovo och Vatikanstaten ingår. Kosovo deltar emellertid med en delegation inom kategorin övriga delegationer. Stöd för och uppföljning av samhällsutvecklingen i Öst- och Centraleuropa är och har varit en viktig del av arbetet i den parlamentariska församlingen. Medlemskap i Europarådet bidrar till att stärka de rättsstatliga institutionerna och främjar säkerställandet av de mänskliga fri- och rättigheterna i medlemsländerna. En majoritet av länderna inom Europarådet är i dag EU-medlemmar.

Europarådet arbetar på tre politiska nivåer med ett beslutande och verkställande organ (ministerkommittén), ett rådgivande och pådrivande organ (den parlamentariska församlingen) och ett organ för samarbete på lokal och regional nivå (Europarådets kongress för lokala och regionala organ, den s.k. kommunalkongressen).

1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter

1.1.1 Sammansättning

Den parlamentariska församlingen var den första i sitt slag i Europa. Ledamöterna utses av medlemsländernas parlament och ska vara medlemmar av dessa. Antalet representanter i de nationella delegationerna fastställs i förhållande till landets invånarantal. Enligt församlingens stadga bör det underrepresenterade könet företrädas i varje delegation i minst samma utsträckning som i det nationella parlamentet. Minst en person i delegationen ska tillhöra det underrepresenterade könet.

Församlingen har 324 medlemmar och lika många suppleanter. Dessutom deltar parlamentariker från Israel, Kanada och Mexiko som observatörer i församlingens arbete. Genom att ansöka om observatörsstatus anses landet ha gjort ett politiskt åtagande att respektera och främja principerna om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten. Församlingen följer upp situationen för

mänskliga rättigheter i observatörländerna som dock inte är formellt bundna att följa Europarådets normer och konventioner.

För att utveckla relationerna till fler länder i grannområdena införde församlingen 2010 en ny status, partner för demokrati. Med den statusen får landets delegation delta i församlingens sessioner och möten men inte i omröstningar. Marockos parlament och Palestinas nationella råd fick denna status 2011 och Kirgizistans parlament 2014. Jordanien fick partnerstatus vid januarsessionen 2016.

Genom denna breddning av medlemskretsen har Europarådet fått en mer heterogen sammansättning, vilket ställer speciella krav när det gäller att upprätthålla värderingar och principer. Vikten av att säkerställa att Europarådets grundläggande värderingar, och därigenom dess trovärdighet, inte försvagas har stått alltmer i fokus under de senaste åren. Det betonas att det inte räcker att ett land ingår en principiell överenskommelse om att respektera de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Landet måste i praktisk tillämpning visa att lagstiftningen följs och att man lever upp till vad ett medlemskap innebär.

Akrediteringen av ledamöter till församlingen kan användas som ett instrument för att förmå medlemsländerna att fullfölja sina åtaganden. Enligt stadgan ska församlingen vid öppnandet av de årliga sessionerna kontrollera och ratificera medlemmarnas och suppleanternas akreditering. Vid utgången av året hade inte Ukraina någon ackrediterad delegation till församlingen, detta i protest mot att den ryska delegationen återvände till den parlamentariska församlingen genom en ändring av reglerna i arbetsordningen vid sommarsessionen 2019. Ryssland hade dessförinnan valt att inte ackreditera någon delegation sedan 2015 i protest mot att delegationens akreditering ifrågasattes 2014 och 2015 och därefter godkändes med sanktionerad voteringsrätt, med anledning av annekteringen av Krim.

1.1.2 De partipolitiska grupperna

Församlingen representerar nästan hela den partipolitiska skalan i medlemsländerna, något som bidrar till dess auktoritet. Totalt fanns fem partigrupper: den socialistiska gruppen (SOC), det europeiska folkpartiet (EPP/CD), alliansen för Europas liberaler och demokrater (ALDE), europeiska konservativas grupp (EC) och den förenade europeiska vänstern (UEL). Detta är en minskning av antalet partigrupper sedan 2018 eftersom partigruppen Fria demokrater (Free Democrats Group, FDG) upplöstes 2018 på grund av minskat medlemsantal. Under 2019 fattade församlingen beslut om krav på ett högre antal medlemmar för bildandet av nya partigrupper. Vid ingången av 2020 var totalt 103 medlemmar av församlingen registrerade som icke tillhörande någon partigrupp. Samtliga svenska ledamöter är medlemmar i någon av de nämnda partigrupperna.

1.1.3 Församlingens externa relationer

Församlingens externa relationer består av samverkan med Europeiska unionen (EU), Europaparlamentet (EP), vissa utomeuropeiska länder genom deras status som observatör eller partner för demokrati samt med internationella organisationer.

Formellt har församlingen samarbetsavtal eller samverkansarrangemang med en lång rad organisationer, däribland Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Panafrikanska parlamentet, Europaparlamentet (EP), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Oberoende staters samväld (OSS), Interparlamentariska unionen (IPU) och Nordiska rådet (NR). Församlingens politiska underutskott för externa relationer deltar årligen i FN:s generalförsamling.

1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén

Europarådets beslutsfattande organ är ministerkommittén som består av medlemsländernas utrikesministrar. Ministerkommittén sammanträder normalt en gång om året i denna sammansättning. Däremellan representeras länderna i det löpande arbetet av ambassadörerna i Strasbourg. Ordförandeskapet i ministerkommittén roterar halvårsvis från maj till november. Under 2019 hade Finland ordförandeposten tills Frankrike tog över ordförandeskapet i maj. Frankrike lämnade därefter över ordförandeskapet till Georgien i november samma år. Ministerkommittén och den parlamentariska församlingen samarbetar för att nå de gemensamma målen. Ordföranden i ministerkommittén, tillika utrikesministern i ordförandelandet, presenterar vid varje församlingssession en översikt över verksamheten i ministerkommittén och svarar på parlamentariskernas frågor.

Församlingens ambition är att stärka den parlamentariska dimensionen inom Europarådet för att bättre främja öppenhet, demokratisk legitimitet och ansvarsutkrävande i organisationen. De rekommendationer som församlingen antar riktas till medlemsstaternas regeringar, och ministerkommittén ska lämna sitt svar inom sex månader.

Parlamentarikerna har möjlighet att ställa skriftliga frågor till ministerkommittén, och dessa ska besvaras skriftligt eller muntligt av kommitténs ordförande vid den efterföljande sessionen. Det händer dock att ministerkommittén på grund av formella regler som konsensusbeslut inte besvarar frågor från medlemmar i församlingen om t.ex. mänskliga rättigheter i vissa medlemsländer. För att komma till rätta med denna typ av situationer där det ena organet önskar agera men det andra är förhindrat att göra det fattades 2019 beslut i såväl den parlamentariska församlingen som ministerkommittén om att upprätta en kompletterande gemensam procedur där båda parter liksom organisationens generalsekreterare har likvärdig initiativrätt att sätta igång en process i de fall ett medlemsland anses ha kraftigt åsidosatt sina åtaganden. Detta

beslut var vid utgången av 2019 under utarbetande, och fler beslut kommer att krävas av församlingen innan förfarandet kan formaliseras.

1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen

Sedan några år har debatten i församlingen alltmer kommit att handla om flera medlemsländers brist på värnande om grundprinciperna demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Vissa länder har i både ord och handling visat att de inte delar de grundläggande värderingar som Europarådet står för. Detta har, menar kritiska röster, skadat organisationens trovärdighet som främsta företrädare för och försvarare av de mänskliga rättigheterna.

Det anses vara ett allvarligt steg bakåt för Europarådet att länder som Ryssland, Ungern, Azerbajdzjan och Turkiet fortsätter att åsidosätta de åtaganden som ett medlemskap innebär. I diskussioner som förekom under 2019 hördes röster som betonade vikten av att medlemsländer inte accepterar att auktoritära regimer utnyttjar sitt medlemskap för att legitimera brott mot mänskliga rättigheter. Samtidigt finns röster som arbetar för att inkludera och föra dialog – även med medlemmar som glidit ifrån sitt upprätthållande av Europarådets kärnvärderingar. Skiljelinjen har blivit alltmer tydlig mellan de olika ståndpunkterna och särskilt tydlig vid diskussionen om Rysslands deltagande i församlingens arbete mot bakgrund av landets olagliga annektering av Krim 2014 och tidigare agerande i Georgien.

1.2 Europakonventionen och Europadomstolen

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den s.k. Europakonventionen, är Europarådets främsta rättesnöre. Europarådets 47 medlemmar, inklusive alla EU-medlemmar, har ratificerat konventionen. Den undertecknades 1950 och övervakas av Europadomstolen sedan 1959.

Europadomstolen har sitt säte i Strasbourg och består av 47 domare, en från varje medlemsland. Medlemsländernas regeringar nominerar tre kandidater till domare. Sedan 2014 säkerställer ett särskilt utskott i församlingen att samtliga kandidater lever upp till kraven som domare och lämnar en rekommendation om vem av de tre som är bäst lämpad. Därefter väljer församlingen domare. Domarna utnämns för en ämbetsperiod om nio år.

I församlingens riktlinjer anges att nomineringsförfarandet i medlemsstaterna bör vara öppet och att både män och kvinnor ska finnas representerade bland de tre kandidaterna. Kandidaterna ska ha gedigen erfarenhet på området mänskliga rättigheter. Den nuvarande svenska domaren i domstolen är Erik Wennerström, som valdes av församlingen den 22 januari 2019.

Hur församlingens medlemsstater uppfyller sina åtaganden i förhållande till Europakonventionen och andra konventioner undersöks inom ramen för församlingens granskningsförfarande.

1.2.1 EU och Europakonventionen

I samband med att Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 fick EU en skyldighet att ansluta sig till Europakonventionen och därmed underkasta sig Europadomstolens jurisdiktion. Tanken var att det skulle bli möjligt för enskilda och stater att klaga till Europadomstolen och få en prövning av om en åtgärd från EU:s institutioner eller organ strider mot Europakonventionen. Härigenom skulle också en mer enhetlig rättstillämpning mellan EU-rätten och Europakonventionen uppnås. EU och Europarådets medlemsstater har förhandlat fram en överenskommelse om ett avtalsutkast för anslutningen. EU-kommissionen begärde 2013 att EU-domstolen skulle pröva om utkastet var förenligt med EU-fördragen. EU-domstolen gav i ett utlåtande i december 2014 uttryck för att avtalsutkastet inte var fullt förenligt med fördragen. Diskussioner har pågått sedan dess, men det finns i nuläget inget nytt anslutningsavtal.

1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr

Rätten till liv är en mänsklig rättighet, och respekten för liv tillhör Europarådets grundläggande värderingar. Därför ställer Europarådet kategoriska krav på att dödsstraffet ska avskaffas, inte bara i Europa utan i hela världen. Ryssland är det enda medlemslandet som inte har ratificerat tilläggsprotokoll nr 6 till Europakonventionen som förbjuder dödsstraff, men någon avrättning har inte ägt rum sedan 1996. Det är endast i Vitryssland, som inte är medlem i Europarådet, som dödsstraff fortfarande verkställs.

Förekomsten av dödsstraff i några observatörländer i Europarådet är föremål för bevakning av församlingen, som konsekvent kritiserar USA och Japan. Europadagen mot dödsstraff infaller den 10 oktober varje år.

Den europeiska konventionen till förhindrande av tortyr och omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning trädde i kraft den 1 februari 1989. Konventionen bygger på artikel 3 i Europakonventionen och har ratificerats av samtliga medlemsstater. Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) inrättades 1990 för att kontrollera behandlingen av frihetsberövade. Kommittén består av en representant för varje medlemsland. Medlemmarna är oberoende experter inom olika områden med anknytning till kommitténs uppgift. Församlingens nationella delegationer nominerar kandidater till CPT, men valet görs i ministerkommittén. Sveriges representant i CPT är Per Granström, vars mandatperiod förnyades hösten 2017 och därmed sträcker sig fram till den 19 december 2021.

1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter

I mandatet för Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter ingår att främja utbildning i och öka kunskapen om mänskliga rättigheter i Europarådets medlemsländer, identifiera eventuella brister i lagar och regler samt

främja respekten för de mänskliga rättigheterna så som de fastställts i Europarådets olika instrument. Kommissionären väljs av församlingen, och institutionen har sedan den inrättades 1999 åtnjutit stor respekt. Samarbeta med institutioner utanför Europarådet är en viktig del i arbetet, särskilt vad gäller EU, UNHCR, FN:s flyktingkommissarie och OSSE. Mandatperioden är sex år, och nuvarande kommissionär, Dunja Mijatović, valdes den 25 januari 2018 och tillträdde därefter posten den 1 april 2018.

Dunja Mijatović presenterade sin årliga rapport vid församlingens vårsession. I rapporten listas en rad problem på området för mänskliga rättigheter i Europa. Vid presentationen valde Mijatović att lyfta fram de frågor som varit mest frekventa i hennes arbete under det gångna året, dvs. migration, kvinnors rättigheter, mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, skyddet av människorättsförsvarare samt säkerheten för journalister.

Mijatović framhöll migrationen som den mest krävande människorättsfrågan på hennes agenda som människorättskommissionär och menade att nationella myndigheter måste förbättra behandlingen av migranter, asylsökande och flyktingar och placera mänskliga rättigheter och principen om ansvarsfördelning i centrum för sitt agerande.

När det gäller kvinnors rättigheter underströk Mijatović behovet av att ta itu med könsstereotyper och fördomar och att få ett slut på våldet mot kvinnor. Mijatović nämnde även lönegapet som en viktig fråga för att förbättra jämställdheten. Dessutom konstaterade Mijatović att hon i många medlemsstater ser stora svårigheter att begränsa diskriminering som har sin grund i fördomar mot personer med funktionsnedsättning, barn, romer, äldre och hbtq-personer.

Skyddet av människorättsförsvarare och journalister kräver också mer uppmärksamhet från medlemsländerna då förekomsten av våldsamma fysiska attacker, viss lagstiftning och praxis minskar de nämnda gruppernas förmåga att bidra till de demokratiska strukturerna i samhället.

Rapporten finns att läsa i sin helhet på: <https://rm.coe.int/annual-activity-report-2017-by-nils-muiznieks-council-of-europe-commis/168077ec86>.

1.3 Venedigkommissionen

Venedigkommissionen är ett oberoende expertorgan inom Europarådet som har funnits sedan Berlinmurens fall 1990. Arbetet är inriktat på konstitutionella frågor och andra rättsliga frågor av särskild betydelse för demokratiutvecklingen i ett land. Venedigkommissionen består av medlemsländer, och även andra stater, genom att bl.a. ta fram demokratiska författningar och erbjuda rådgivning i frågor om val, mänskliga rättigheter och oberoende domstolar. Församlingen har ett mycket nära samarbete med Venedigkommissionen, och representanter bjuds ofta in till utskottsmöten.

2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2019

Europarådet firade sitt 70-årsjubileum under året, vilket uppmärksammades i samband med höstsessionen då Frankrikes president Emmanuel Macron gästade församlingen med ett anförande och även stod värd för en ceremoni till vilken samtliga utav församlingens ledamöter bjudits in. Den parlamentariska församlingen arrangerade även ett eget högtidlighållande under samma session vid vilken gruppledarna för partigrupperna höll anföranden. Samtliga anföranden uppmärksammade de stora framsteg som organisationen bidragit till på den europeiska kontinenten och betydelsen av att arbetet fortgår med oförminskad kraft i tider då värdegemenskapen prövas samt kommenterade den kris som organisationen gått igenom sedan 2014 vilken fick sin upplösning vid sommarsessionen då en ändring av arbetsordningen röstades igenom vilken innebar att den ryska delegationen återupptog sitt arbete i församlingen och Ryssland sin betalning av medlemsbidraget.

Under året sammanträdde den samlade parlamentariska församlingen vid fyra delsessioner varav samtliga hölls i Strasbourg. Det ständiga utskottet, som beslutar på församlingens vägnar mellan delsessionerna, sammanträdde tre gånger under året, varav två i Paris och en gång i Strasbourg. Församlingens sex utskott och tre specialutskott samt underutskott sammanträdde såväl i samband med som mellan delsessionerna.

Den sittande presidenten för församlingen, Liliane Maury Pasquier (SOC/Schweiz), omvaldes till president för församlingen i samband med årets första sessions, dvs. vintersessionens, öppnande i enlighet med den överenskommelse som finns mellan partigrupperna för presidentskapet om en mandatperiod på två år per partigrupp.

Vid sommarsessionen valde församlingen ny generalsekreterare för Europarådet. Kroatians utrikesminister Marija Pejčinović Burić valdes för en mandatperiod om fem år med start den 18 september 2019.

Under sessionerna och mötena i det ständiga utskottet debatterade man utskottens rapporter, antog resolutioner och yttranden samt lämnade rekommendationer till ministerkommittén. Församlingen höll även s.k. brådskande debatter och aktualitetsdebatter på initiativ av nationella delegationer, partigrupper, utskott eller grupper av ledamöter på följande teman: de ökade spänningarna i Kertjsundet och Azovska sjön, den förvärrade situationen för oppositionen i Turkiet, den parlamentariska församlingens roll och uppdrag, att rädda liv i Medelhavet: behovet av brådskande åtgärder samt brott mot demokratin och förhindrandet av fredliga protester i Ryska federationen i samband med lokalvalet i Moskva. I samband med debatten om den parlamentariska församlingens roll och uppdrag vid vårsessionen beslutade man att församlingen skulle föreslå för ministerkommittén ett nytt gemensamt sätt att agera när en medlemsstat åsidosätter sina åtaganden.

Några rättsfall som särskilt uppmärksammades var Boris Nemtsov, Sergej Magnitskij och Daphne Caruana Galizia. Länder som granskades inom ramen för den periodiska översynen av utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av åtaganden var Island, Italien, Bulgarien, Nordmakedonien och Moldavien. Andra geografiska områden vars situation debatterades var de grekiska öarna och Syrien. Därtill debatterades ett stort antal rapporter med utgångspunkt i de olika utskottens arbete, vilket framgår längre fram i denna redogörelse.

Finlands president Sauli Niinistö och utrikesminister Timo Soini samt Frankrikes president Emmanuel Macron och Europaminister Amélie de Montchalin var de högnivågäster som deltog vid sessionerna med anledning av årets två ordförandeskap för Europarådet. Även Georgiens premiärminister Mamuka Bakhtadze, Armeniens premiärminister Nikol Pashinyan samt Portugals president Marcelo Rebelo de Sousa gästade församlingen. Därtill deltog såväl den förra som den nya generalsekreteraren för Europarådet, dvs. Thorbjörn Jagland respektive Marija Pejčinović Burić, vid frågestunder med församlingen, och Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, Dunja Mijatović, presenterade sin årliga aktivitetsrapport.

Under 2019 genomförde församlingen valobservationer i Moldavien, Ukraina, Nordmakedonien och Belarus. Församlingen valde därtill nya domare för Italien, Sverige, Malta, Turkiet, Estland, Tyskland och Portugal till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

Den 24–25 oktober anordnade PACE sin talmanskonferens European Conference of Presidents of Parliament i Strasbourg vid vilken talmän från samtliga 47 medlemsstater inbjöds att delta. Tema för de tre debatterna i plenum var ”Vårt gemensamma hem de kommande 70 åren”, ”Genomförandet av FN:s Agenda 2030 och dess hållbarhetsmål – parlamentens bidrag” samt ”Vilken roll kan nationella parlament spela i kampen mot den ökande nivån av trakasserier och hatfull retorik mot kvinnliga politiker och parlamentariker?”. Från riksdagen deltog talman Andreas Norlén och riksdagsdirektör Ingvar Mattson.

3 Den svenska delegationens verksamhet 2019

En förteckning över den svenska delegation som utsågs efter valet 2018 samt de förändringar som skett därefter finns i bilaga 1 tillsammans med en förteckning över delegationens uppdrag samt utskottsplatser.

Delegationens deltagande i församlingsarbetet

De svenska ledamöterna fortsatte att delta aktivt i församlingens verksamhet. Aktivitetsnivån belystes i början av 2019 genom att närvarostatistiken för 2018 presenterades. När det gäller deltagande vid delsessionerna ligger Sverige på tredje plats, efter Schweiz och Norge. Sverige ligger även på tredje plats när det gäller votering vid delsessionerna, efter Andorra och Liechtenstein. När det gäller deltagande vid utskottsmöten mellan sessionerna ligger Sverige på tolfte plats i närvarostatistiken med en närvaro på 58,5 procent. Vid sidan av ovannämnda aktiviteter deltog de svenska ledamöterna i andra PACE-arrangerade aktiviteter såsom seminarier och konferenser i egenskap av såväl deltagare som talare.

Delegationens aktiviteter i samband med delsessioner

I samband med delsessionerna höll de svenska ledamöterna totalt 34 anföranden i kammaren, antingen i debatter eller som frågeställare vid högnivåbesök. Dessutom deltog ledamöterna i utskottsmöten, undertecknade ändringsförslag till resolutionstexter, lämnade in motioner, deltog i seminarier och paneldebatter etc. I samband med sessionerna sammanträder delegationen varje morgon, för samordning av och dialog om aktiviteter. Möten anordnas även med andra delegationer och med andra icke-statliga organisationer under delegationsveckorna. Likaså hålls även möten med Sveriges ambassadör till Europarådet i Strasbourg i samband med varje delsession.

Delegationsmedlemmarnas särskilda uppdrag

Delegationens ordförande Borian Åberg (M/EPP) var under året en av församlingens 20 vicepresidenter och ingick därmed även i den s.k. byrån som ansvarar för att koordinera församlingens aktiviteter och även utskottens verksamhet samt assisterar församlingens president i dennes funktion.

Azadeh Rojhan Gustafsson (S/SOC) valdes under året in i utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden, av sin partigrupp. Hon utsågs av utskottet till medrapportör för Polen, vilket innebar att hon tillsammans med en annan utskottsmedlem ansvarade för granskningen av Polens demokratiska institutioners funktion. Hon deltog därför vid ett

studiebesök i Polen i september vid vilket den svenska representationen i Warszawa bidrog till programläggningen. Även Thomas Hammarberg (S/SOC) valdes in i samma utskott av sin partigrupp och utsågs av utskottet till medrapportör för granskningen av Turkiet.

Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) valdes under hösten till rapportör för att motverka rasism och intolerans, dvs. talesperson för församlingens nätverk No Hate Parliamentary Alliance. Rapportörskapet är ett uppdrag på två år och innebär bl.a. att Jallow representerar nätverket vid olika internationella forum och konferenser.

Svenska ledamöter har även nominerats av sina partigrupper för att ingå i några av församlingens valobservationer. Markus Wiechel (SD/EC) deltog vid valobservationen i Moldavien i februari, och Boriana Åberg (M/EPP), Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) och Ann-Britt Åsebol (M/EPP) deltog vid valobservationen i Ukraina i mars.

Deltagande i det nordisk-baltiska samarbetet (NB8)

I samband med varje delsession håller presidierna för de nordiska och baltiska delegationerna ett gemensamt möte för att diskutera frågor av gemensamt intresse och utbyta information. Den svenska delegationen har även varit representerad vid möten med de baltiska länderna utanför denna krets, exempelvis i samband med den ryska delegationens icke villkorade återkomst till församlingens arbete då de baltiska länderna bjöd in till ett s.k. Baltic Plus-möte. Mötet genererade bl.a. beslut om ett gemensamt brev till president Macron, Europaminister de Montchalin och generalsekreterare Pejčinović Burić med önskemål om ett möte för att diskutera frågan. Ett möte med de Montchalin och Pejčinović Burić ägde rum i samband med höstsessionen.

Värdskap för inkommande rapportörsbesök

Delegationen stod under 2019 värd för två studiebesök till riksdagen, dvs. rapportörsbesök. I maj besökte den tyska PACE-ledamoten Frithjof Schmidt (SOC) riksdagen med anledning av arbetet med en rapport och resolution på temat Hackad demokrati – hur ska man reagera? Schmidt träffade bl.a. konstitutionsutskottet, tjänstemän från Kulturdepartementet, journalister, forskare från Totalförsvarets forskningsinstitut och Uppsala universitet, försvarsutskottet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Valmyndigheten. I oktober besökte den nederländska PACE-ledamoten Petra Stienen (ALDE) riksdagen med anledning av en rapport och resolution om feminism och utrikespolitik. Stienen träffade bl.a. utrikesutskottet, tjänstemän på Utrikesdepartementet och forskare från Uppsala universitet och Försvarshögskolan samt besökte Sida, Folke Bernadotteakademin och olika frivilligorganisationer.

Delegationens aktiviteter i riksdagen

Delegationen höll fyra ordinarie delegationsmöten i riksdagen. Till dessa ordinarie möten bjuder man in olika gäster. Under 2019 bjöds bl.a. utrikesminister Margot Wallström in för att informera om det ministermöte som hölls i maj 2019 under det finska ordförandeskapet och andra aktuella frågor med fokus på Europarådets kris.

Delar av delegationen eller delegationen i sin helhet höll ett stort antal möten i riksdagen med ambassadörer, företrädare för intresseorganisationer och olika sakkunniga för samtal om ett antal olika PACE-relaterade frågor. Delegationens presidium besökte med anledning av Europarådets kris utrikesutskottet för att informera om situationen och föra en dialog på ämnet.

Delegationen höll även möten med talmannen vid två tillfällen under året för att informera om pågående arbete i Europarådet med särskilt fokus på den kris som organisationen befunnit sig i samt för inspel till det talmansmöte som anordnades av PACE. Delegationens medlemmar deltog dessutom vid såväl utgående som inkommande besök på uppdrag av talmanspresidiet när så efterfrågades.

3.1 Deltagande vid årets fyra delsessioner

Fyra delsessioner hölls under året. Dessa är fem dagar långa. Vid sidan av debatterna i plenum hålls utskotts- och partigruppsmöten samt ett stort antal sidoarrangemang under sessionsveckan. Arbetet i plenum följer en fast struktur där första dagen alltid innehåller öppnande med godkännande av dagordning och beslut om vilka brådskande debatter och aktualitetsdebatter som ska hållas samt rapport från byrån, från det ständiga utskottet och från eventuella valövervakningar som genomförts sedan föregående session. Andra dagen påbörjas valet av domare till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna för det land som står på tur, liksom debatter och voteringar om utskottsrapporter. När det finns förutsättningar för det debatteras två rapporter på snarlika teman samtidigt i en s.k. gemensam debatt. Andra fasta inslag under sessionsveckorna är rapportering från ministerkommittén genom dess ordförande samt en frågestund med Europarådets generalsekreterare. Även andra högnivågäster deltar genom att hålla anföranden i kammaren och besvara frågor från församlingen. I mån av tid inkluderas även en fri debatt i programmet där ledamöterna har möjlighet att fritt ta upp vilka frågor de vill. Alla anföranden protokollförs och finns, liksom ledamöternas voteringar, att läsa på respektive sessionssida på assembly.coe.int.

3.1.1 Vintersessionen den 21–25 januari 2019

Vid öppnandet av årets första session ackrediterades de delegationer som registrerat sina delegationer. Ryssland ackrediterade ingen delegation.

Sittande president för församlingen, Liliane Maury Pasquier (SOC), fortsatte som ordförande enligt den överenskomna rotationsordningen mellan

partigrupperna i fråga om presidentposten. Församlingens vicepresidenter valdes, och Sverige hade en post under 2019 genom delegationens ordförande Boriana Åberg (M/EPP).

Brådskande debatt och aktualitetsdebatt

I samband med att dagordningen godkändes beslutades att en brådskande debatt skulle hållas om de ökade spänningarna i Kertjsundet och Azovska sjön samt om den förvärrade situationen för oppositionella politiker i Turkiet. I samband med den förstnämnda debatten antog församlingen en resolution om att Ryssland omedelbart skulle frige de fängslade ukrainska sjömännen, säkra en fri passage in i Azovska sjön och Kertjsundet samt avstå från våld i området. I den sistnämnda debatten antogs en resolution som uppmanar de turkiska myndigheterna att respektera de oppositionella politikernas fri- och rättigheter och att garantera parlamentarisk immunitet åt de parlamentariker och före detta parlamentariker vars immunitet togs ifrån dem 2016.

Plenardebatt om utskottsrapporter/resolutioner

Församlingen höll två gemensamma debatter under veckan. Den första handlade om public service-medier i en kontext av desinformation och propaganda om mediefrihet som en förutsättning för demokratiska val. Den andra gemensamma debatten fokuserade på diskriminering i tillgången till arbete och behovet av en inkluderande arbetsmarknad. Andra frågor som debatterades var bl.a. uppdaterade riktlinjer för rättvisa folkomröstningar samt kompatibiliteten mellan sharialagar och Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter. Man diskuterade även huruvida återtagande av medborgarskap som en åtgärd för att bekämpa terrorism är förenligt med mänskliga rättigheter samt främjande av rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter. Magnitskijsanktioner samt bättre uppföljning av rekommendationerna från Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) debatterades också under veckan.

Svenska inlägg i debatten

Totalt 13 inlägg gjordes av svenska ledamöter i plenum under sessionsveckan.

- Den dåvarande medlemmen Jörgen Warborn (M/EPP) talade i den fria debatten där han lyfte frågan om den negativa utvecklingen för demokrati och rättsstatsprincipen i Ungern.
- Boriana Åberg (M/EPP) talade för sin partigrupp i debatten om valobservationen i Georgien.
- Markus Wiechel (SD/EC) och Boriana Åberg (M/EPP) talade i debatten om Magnitskijsanktioner.
- Markus Wiechel (SD/EC) talade även i debatten om sharialagar är förenliga med Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter.

- Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) talade i debatten om public service-medier i kontexten av desinformation och propaganda.
- Ann-Britt Åsebol (M/EPP) och Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) talade i debatten om diskriminering i tillgången till arbete och en inkluderande arbetsmarknad.
- Alexander Christiansson (SD/EC) talade i den brådskande debatten om de eskalerande spänningarna runt Azovska sjön.
- Thomas Hammarberg (S/SOC) talade i debatten om att främja rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter.
- Boriana Åberg (M/EPP) och Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) talade i debatten om återtagande av medborgarskap för att bekämpa terrorism.
- Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) ställde även en fråga till Finlands president Sauli Niinistö om växande nazistiska rörelser och domslutet 2017 om att förbjuda en nazistisk organisation.

Högnivågäster

De högnivågäster som talade var Finlands president Sauli Niinistö samt Finlands utrikesminister Timo Soini. Soini talade i egenskap av ordförande i ministerkommittén. Båda kommenterade den kris som organisationen befunnit sig i med anledning av att Ryssland inte deltagit i arbetet under flera år och behovet av att lösa situationen. Soini konstaterade att Europa behöver multilateralt samarbete för att förhindra instabilitet och konflikter. Vidare konstaterade Soini att Europarådets mandat inkluderar respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, vilket gör det möjligt att lyfta dessa frågor med en medlemsstat och att det därtill är en plikt att göra det.

President Niinistö talade i sitt anförande om att fred är det viktigaste bidraget för mänskliga rättigheter. Att bibehålla fred måste därför vara organisationens högsta prioritet. Niinistö underströk att Europarådet är lika relevant som någonsin och att organisationens värderingar har gjort oss till vad vi är, stabila och välmående samhällen, något som även framtida generationer måste få möjlighet att åtnjuta. Som kommentar till den pågående krisen uttalade Niinistö att han litar på att Europarådet kommer att lösa krisen så som det klarat att lösa tidigare kriser utan att förlora en medlem.

Länk till sessionssidan för vintersessionen:

<http://www.assembly.coe.int/nw/Page-EN.asp?LID=2019Session1>.

3.1.2 Vårsessionen den 8–12 april 2019

Brådskande debatt och aktualitetsdebatt

I samband med att dagordningen godkändes beslutades att en brådskande debatt skulle hållas om den parlamentariska församlingens roll och uppdrag. Två andra förslag hade lagts fram, en brådskande debatt om Europarådets budgetkris samt en aktualitetsdebatt om relationen mellan församlingen och den

ryska duman och det ryska federationsrådet. Byrån rekommenderade inte att dessa debatter skulle hållas, och församlingen röstade ned förslagen.

I debatten om den parlamentariska församlingens roll och uppdrag fanns det en resolution och rapport i utskottet som nu nådde debatt i plenum snabbare än vad som annars vore fallet, något som ansågs önskvärt för att kunna föregå ministerkommitténs möte i Helsingfors i maj. Debatten rörde därmed resolutionens förslag om en ny gemensam procedur för att agera när ett medlemsland inte följer sina åtaganden enligt stadgarna.

Plenardebatt om utskottsrapporter och resolutioner

Två gemensamma debatter hölls under veckan. Den ena var på temat att stärka samarbetet med FN för genomförandet av Agenda 2030 samt parlamentarikers och lokala myndigheters roll i genomförandet av hållbarhetsmålen. Den andra fokuserade på politiska ledares roll och ansvar i kampen mot hatfull retorik och intolerans samt hatfull retorik och hatfulla yttringar inom idrotten. Andra ämnen som debatterades var främjandet av parlament som är fria från sexism och sexuella trakasserier, konsekvenserna för de mänskliga rättigheter på sociala medier och en rapport om anonym donation av sperma och ägg och balansen mellan föräldrars, donatorers och barns rättigheter. Även frågan om s.k. tvättomater, nya utmaningar i kampen mot organiserad brottslighet och penningtvätt samt upprättandet av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatsprincipen samt fundamentala rättigheter diskuterades.

Svenska inlägg i debatten

Totalt fem inlägg gjordes av svenska ledamöter i plenum under sessionsveckan. Thomas Hammarberg (S/SOC) höll ett anförande i debatten om upprättandet av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatsprincipen och fundamentala rättigheter, och Annicka Engblom (M/EPP) talade i den gemensamma debatten om hatfull retorik och intolerans. Hon talade även för sin partigrupp i debatten om ”tvättomater” och nya utmaningar i bekämpandet av organiserad brottslighet. Thomas Hammarberg ställde en fråga till kommissionären för mänskliga rättigheter vid dennes presentation av den årliga aktivitetsrapporten, där han fokuserade på hur parlamentarikerförsamlingen kan hjälpa kommissionären i frågan om icke villkorad och full access vid besök i medlemsländer. Boriana Åberg (M/EPP) ställde en fråga till Georgiens premiärminister Mamuka Bakhtadze om det senaste presidentvalet i landet och hänvisade till uppgifter i OSSE:s valobservationsrapport som pekat på påtryckningar mot statstjänstemän.

Högnivågäster

Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter Dunja Mijatović presenterade sin årliga aktivitetsrapport och lyfte fram migration, kvinnors rättigheter, mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, skyddet

av människorättsförsvarare samt säkerheten för journalister som de frågar hon arbetat mest med under det gångna året.

Finlands utrikesminister Timo Soini talade i egenskap av ordförande i ministerkommittén. Precis som vid vintersessionen tog han upp frågan om Europarådets pågående kris i sitt anförande. Soini konstaterade att det, för att hitta en lösning, krävs nära samarbete mellan alla medlemsstater och mellan organisationens två stadgeenliga organ men även att alla medlemsstater fullgör sina åtaganden, häribland att betala medlemsbidraget.

Georgiens premiärminister Mamuka Bakhtadze höll ett anförande där han hyllade betydelsen av landets 20-åriga medlemskap i Europarådet som bidragit till konstitutionella reformer, ett mer oberoende rättssystem och en ökad tillsyn vad gäller mänskliga rättigheter. Bakhtadze konstaterade samtidigt att mycket arbete kvarstår, inte minst måste resurserna till utbildning ökas kraftigt. Situationen i de ockuperade delarna av Georgiens territorium fortsätter att vara en stor utmaning, såväl humanitärt som för människorättsituationen i dessa områden. Bakhtadze försäkrade samtidigt att Georgien ser en fredlig lösning på situationen som det enda tänkbara.

Armeniens premiärminister Nikol Pashinyan talade inför församlingen. I sitt anförande konstaterade han att Armenien i dag – ett år efter den fredliga revolutionen i landet – otvetydigt är ett demokratiskt land med absolut yttrandefrihet och mötesfrihet och att arbetet med att förstärka respekten för mänskliga rättigheter fortsätter. Sedan revolutionen har den systematiska korruptionen bekämpats målmedvetet och förutsättningar för verklig likhet inför lagen har därmed skapats. Den armeniska demokratin behöver förstärkas med ekonomiska och institutionella skyddsåtgärder, såsom ett oberoende rättssystem och starka antikorruptionsmyndigheter, för att konsolidera vad som hittills uppnåtts. Pashinyan lyfte även Nagorno-Karabach-konflikten som en allvarlig utmaning för hela regionen och att Armeniens regering tror på principen om en fredlig lösning.

Länk till sessionssidan för vårsessionen:

<http://www.assembly.coe.int/nw/Page-EN.asp?LID=2019Session2>.

3.1.3 Sommarsessionen den 24–28 juni 2019

Brådskande debatt och aktualitetsdebatt

I samband med sessionens öppnande och godkännande av dagordningen fanns två förslag till brådskande debatt, det ena på temat att få ett slut på Rysslands utpressning, en förfrågan till ministerkommittén om att hålla den ryska federationen ansvarig för att den inte betalat sin medlemsavgift. Det andra förslaget till debatt rörde alla medlemsstaters skyldighet att säkra att de som är ansvariga för nedskjutningen av passagerarflygplanet MH17 den 17 juli 2014 ställs inför rätta.

Byrån ansåg att ingen av dessa två debatter borde hållas, och församlingen stödde förslaget vid voteringen.

Plenardebatt om ändrade regler i arbetsordningen

En debatt om församlingens regler för ackreditering och voteringsrätt hölls. Debatten, som gällde en utskottsrapport, hölls i ljuset av ministerkommitténs beslut tidigare under året som uppmanade alla delegationer att återuppta arbetet i församlingen och betala medlemsavgiften. Den ovanligt långa och mycket känslofyllda debatten gällde de ändringar i arbetsordningen som resolutionen förordar som innebär att församlingen ger upp sin möjlighet att sanktionera delegationer genom indragen voteringsrätt, vilket överensstämmer med det villkor den ryska delegationen ställt för att återvända till arbetet och återuppta betalningen av sin medlemsavgift. De starka invändningarna mot resolutionen speglades även i att resolutionsutkastet genererade 220 ändringsförslag vilka genomgick votering i plenum och röstades ned. Som en konsekvens av att resolutionen godkändes av församlingen gjorde medlemmar av Estlands, Georgiens, Lettlands, Litauens, Polens, Slovakiens och Ukrainas delegationer ett gemensamt uttalande om att de mot bakgrund av beslutet avsåg att lämna församlingsarbetet och återvända till sina länder för att konsultera sina parlament och regeringar om hur de ska delta i arbetet i framtiden.

Resolutionen, som även innehöll ett undantag från regeln att delegationer endast kan ackrediteras vid vintersessionen, innebär att den ryska delegationen ansökte om ackreditering och omedelbart återupptog arbetet. Den ryska delegationens ackreditering ifrågasattes men godkändes senare av församlingen.

Plenardebatt om övriga utskottsrapporter och resolutioner

Tre gemensamma debatter hölls, den första om Europarådets budget och prioriteringar 2020–2021 samt för församlingen 2020–2021. Den andra gällde Istanbulkonventionen samt en ambitiösare Europarådsagenda för jämställdhet. Den tredje gemensamma debatten rörde frågan om att stoppa våld mot barn i ljuset av FN:s hållbarhetsmål samt att stoppa våldet mot och exploateringen av migrantbarn. Mordet på Daphne Caruana Galizia och rättsstatsprincipen på Malta, tvång och mänskliga rättigheter för personer med mental ohälsa, mordet på Boris Nemtsov samt situationen i Syrien var andra frågor som debatterades under veckan.

Svenska inlägg i debatten

Totalt tio inlägg gjordes av svenska ledamöter i plenardebatterna under veckan. I debatten om ändrad arbetsordning, dvs. förstärkning av den parlamentariska församlingens beslutsprocess i fråga om kreditiv och röstning, talade Thomas Hammarberg (S/SOC), Ola Möller (S/SOC) och Alexander Christiansson (SD/EC). Ola Möller talade i den gemensamma debatten om Europarådets budget 2020–2021. I den gemensamma debatten om Istanbulkonventionen och Europarådets agenda för jämställdhet talade Carina Ohlsson (S/SOC) och Momodou Malcolm Jallow (V/UEL). Thomas Hammarberg höll ett anförande i debatten om tvång och mänskliga rättigheter för personer med mental ohälsa. I debatten om mordet på Daphne Caruana Galizia talade

Thomas Hammarberg för sin partigrupp. Boriana Åberg (M/EPP) och Thomas Hammarberg talade i den gemensamma debatten om våld mot barn och exploatering av migrantbarn. Alexander Christiansson höll ett anförande i debatten om situationen i Syrien.

Val av ny generalsekreterare

Vid sommarsessionen valde församlingen Kroatiens dåvarande utrikesminister Pejčinović Burić till ny generalsekreterare för Europarådet. Valet stod mellan honom och Belgiens utrikesminister Didier Reynders. De två kandidaterna förordades av ministerkommittén, och Pejčinović Burić valdes med 159 röster före Reynders som fick 105 röster. Pejčinović Burić valdes för en femårsperiod och tillträdde posten den 18 september 2019.

Högnivågäster

Den franska Europaministern Amélie de Montchalin talade till församlingen i egenskap av ordförande för ministerkommittén med anledning av att Frankrike tagit över ordförandeskapet från Finland. I sitt anförande lyfte de Montchalin fram Europarådets 70-årsjubileum som ger anledning att reflektera över de framsteg som gjorts sedan organisationens grundande 1949, liksom det faktum att organisationen nu är mer väsentlig än någonsin när det gäller att främja våra gemensamma värderingar och ekonomiska och sociala framsteg. Montchalin lovordade den dialog som förts mellan församlingen och ministerkommittén under våren för att hitta en väg ut ur organisationens kris, och hon uttryckte stora förhoppningar om organisationens nya gemensamma procedur för agerande om en medlemsstat åsidosätter sina åtaganden, vilken såväl församlingen som ministerkommittén ställt sig positiva till vid sina möten i april respektive maj.

Portugals president Marcelo Rebelo de Sousa talade till församlingen och lyfte Europarådets betydelse för landet som en konstant inspiration alltsedan medlemskapet 1976 vad gäller det långsiktiga arbetet med demokratisk konsensus. Allt måste göras för att bevara och fördjupa Europarådets alleuropeiska arv och för att rådet ska kunna fortsätta sitt oersättliga uppdrag där medborgarnas värdighet, inte staternas, sätts främst.

Länk till sessionssidan för sommarsessionen:

<http://www.assembly.coe.int/nw/Page-EN.asp?LID=2019Session3>.

3.1.4 Höstsessionen den 30 september–4 oktober 2019

Brådskande debatt och aktualitetsdebatt

Vid sessionens öppnande fanns ett förslag till brådskande debatt om att rädda liv i Medelhavet och behovet av brådskande åtgärder samt ett förslag till aktualitetsdebatt om brott mot demokratin och hindrandet av fredliga protester i Ryska federationen i samband med lokalvalet i Moskva.

Byrån förordade att båda dessa debatter skulle hållas, vilket församlingen stödde genom votering.

Plenardebatt om övriga utskottsrapporter och resolutioner

Inga gemensamma debatter förekom vid höstsessionen. Frågor som debatterades var förbättrat skydd för visseblåsare, behovet av gemensamma standarder för ombudsmannainstitutionen, Europiska utvecklingsbanken, skydd och stöd till terrorismens offer, obstetriskt och gynekologiskt våld, juridisk status för klimatflyktingar, bevarandet av judiskt kulturarv samt arbetskraftsmigration från Östeuropa.

Svenska inlägg i debatten

Totalt sex inlägg gjordes av svenska ledamöter i plenardebatterna under veckan. Alexander Christiansson (SD/EC) höll ett anförande i debatten om förbättrat skydd för visseblåsare, Momodou Malcolm Jallow (V/UEL) talade för sin partigrupp i debatten om behovet av gemensamma standarder för ombudsmannainstitutionen, och även Ann-Britt Åsebol (M/EPP) deltog i samma debatt. Momodou Malcolm Jallow höll ett anförande i den brådskande debatten om att rädda liv i Medelhavet. I aktualitetsdebatten om brott mot demokratin ska i samband med lokalvalet i Moskva talade Boriana Åberg (M/EPP) och Carina Ohlsson (S/SOC) för sina respektive partigrupper, och även Annicka Engblom (M/EPP) deltog i samma debatt.

Högnivågäster

Frankrikes Europaminister Amélie de Montchalin talade i egenskap av ordförande för ministerkommittén med anledning av det franska ordförandeskapet. De Montchalin refererade i sitt anförande till att den ryska delegationen återvänt till församlingens arbete och konstaterade att beslutet som möjliggjort detta var ett beslut för att bevara den europeiska familjen och därmed miljoner medborgares möjlighet att bibehålla sina rättigheter under Europarådets konventioner. De Montchalin menade även att krisen hade hjälp till att stärka dialogen mellan församlingen och ministerkommittén och att det därför var viktigt att inte tappa fart i introduktionen av den nya gemensamma proceduren för när en medlemsstat inte fullgör sina åtaganden.

Med anledning av det franska ordförandeskapet deltog även Frankrikes president Emmanuel Macron. Han hyllade de 70 år av strider och landvinningar som tillsammans utgör Europarådets rikedom av erfarenheter. Presidenten räknade upp ett antal av de framsteg för mänskliga rättigheter som organisationen bidragit till, bl.a. ett närmast totalt utrotande av dödsstraffet på den europeiska kontinenten, en minskning av användandet av tortyr, ett antal antagna texter för skydd av barn och förhindrande av våld mot kvinnor, den europeiska konventionen för mänskliga rättigheter samt domstolen för att garantera att konventionen följs.

Macron menade att Europarådet är den plats där sprickorna i det europeiska bygget kan lagas – sprickor som uppstått på grund av att de grundläggande rättigheterna i Europa satts på prov – eftersom Europarådet är den plats där det europeiska samvetet formas och debatteras. Han påminde även om att kontrovers inte försvagar utan snarare är en lyx som följer av fungerande demokrati och rättsstat. Vidare refererade Macron i sitt anförande till debatten om Rysslands medlemskap i Europarådet och underströk betydelsen av de gemensamma ansträngningarna mellan det finska och franska ordförandeskapet liksom övriga medlemsstaters engagemang som lyckats lösa organisationens långvariga kris.

Under sessionsveckan hölls även den första frågestunden med Europarådets nyttillträdde generalsekreterare Pejčinović Burić. Europarådets 70-årsjubileum uppmärksammades genom en ceremoni under den franska presidentens värdskap samt i församlingens egen regi med anföranden av bl.a. alla partigrupperordförande. Václav Havels pris för främjandet av de mänskliga rättigheterna delades ut för sjunde gången och delades mellan den fängslade uiguren Ilham Tohti från Kina och ungdomsinitiativet Youth Initiative for Human Rights (YIHR), som verkar för försoning mellan olika etniska och religiösa grupper på Balkan.

Länk till sessionssidan för höstsessionen:
<http://www.assembly.coe.int/nw/Page-EN.asp?LID=2019Session4>.

3.2 Arbetet i byrån och utskotten

Samtliga rapporter som debatteras i plenum under delsessionerna eller vid det ständiga utskottets möten har förberetts i något av församlingens nio utskott. Det finns sex fackutskott, tre specialutskott samt ett ständigt utskott. Vid sidan av utskotten finns även den s.k. byrån med en särskild roterande sammansättning. Flertalet utskott arbetar även genom s.k. underutskott för specifika frågor och utskotten kan även, vid behov, tillsätta s.k. tillfälliga utskott för specifika aktiviteter.

Nationella delegationer har rätt till plats i samtliga sex fackutskott samt det ständiga utskottet. Platserna i de tre specialutskotten – utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden, utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor, samt utskottet för val av domare till Europadomstolen – fördelas av partigrupperna, varför nationell representation inte kan garanteras.

Fackutskotten sammanträder som regel alltid i samband med delsessionerna i Strasbourg, och de flesta möts utöver det minst en gång mellan delsessionerna och då oftast i Paris – detta med undantag för det ständiga utskottet som endast möts tre gånger per år, varav två i samband med byte av ordförandeskap i ministerkommittén och då som regel i det tillträdande ordförandeskapslandet. Ständiga utskottet skiljer sig även från de andra till sin sammansättning då det består av samtliga delegationers ordförande och agerar slutlig

beslutsinstans för resolutioner, på församlingens vägnar, när den sammanträder.

Byrån är ansvarig för att koordinera församlingens aktiviteter och även utskottens verksamhet. Byrån assisterar församlingens president i dennes funktion och rådgör även vad gäller de externa relationerna. Därtill beslutar byrån om valobservationernas genomförande. Byrån består av församlingens president, 20 vicepresidenter fördelat på tre olika kategorier med varierande rotationsgrad och ordförandena för de politiska grupperna och för församlingens utskott. Därtill ingår även ordförandena för nationella delegationer för innevarande, föregående och de kommande två ordförandeländerna för Europarådet, som ex officio-medlemmar.

3.2.1 Byrån och ständiga utskottet

Enligt gällande rotationsordning för de 20 vice ordförandeposterna hade Sverige en av platserna under 2018 och 2019. Detta innebär att Sverige var medlem av byrån under samma tidsperiod. År 2018 hade delegationens dåvarande ordförande Jonas Gunnarsson (S) posten och 2019 hade delegationens ordförande Boriana Åberg (M) posten. Vid varje delsession utsågs en medlem av byrån till rapportör och presenterade en rapport från byråns och ständiga utskottets verksamhet. Rapportör för byrån vid årets vårsession var Boriana Åberg.

Ständiga utskottet sammanträdde tre gånger under året, två gånger i Paris och en gång i Strasbourg. Mötena bestod dels av informationsutbyte med ordförandeskapsländerna, dels av debatt och votering om utskottsrapporter som av utrymmesskäl inte fått plats på sessionernas dagordningar. Ständiga utskottet består av delegationsordföranden från samtliga medlemsländer. Boriana Åberg är den svenska delegationens representant i utskottet.

3.2.2 Utskottet för politiska frågor och demokrati

Utskottet behandlar Europarådets allmänna politik och alla politiska frågor som faller inom organisationens behörighet samt frågor om brådskande politiska situationer och kriser i Europarådets medlemsstater. Till utskottet finns dessa två underutskott: Mellanöstern och arabvärlden samt Externa relationer. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet under 2019 var Boriana Åberg och Adnan Dibrani (S).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2251 Uppdatering av riktlinjer för att säkerställa rättvisa folkomröstningar i Europarådets medlemsstater.
- Resolution 2259 De ökade spänningarna i Kertsjundet och Azovska sjön och hot mot den europeiska säkerheten.

- Resolution 2265 Att främja demokrati genom att utveckla marknadsekonomi: fungerar EBRD-modellen?
- Resolution 2271 och rekommendation 2150 Ett stärkande av samarbetet med FN i genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling.
- Resolution 2277 och rekommendation 2153 Parlamentariska församlingens roll och uppdrag: framtidens största utmaningar.
- Resolution 2282 Utvärdering av partnerskapet för demokrati med avseende på det marockanska parlamentet.
- Resolution 2298 Situationen i Syrien: utsikterna för en politisk lösning?
- Resolution 2303 och rekommendation 2164 Skydda och stödja terrorismens offer.

3.2.3 Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Detta utskott arbetar med frågor om mänskliga rättigheter, främjandet av rättsstatsprincipen och försvaret av mänskliga rättigheter. Utskottet ansvarar även för en mängd olika aktiviteter som i praktiken innebär att utskottet fungerar som församlingens juridiska rådgivare. Till utskottet finns följande underutskott: Mänskliga rättigheter, Artificiell intelligens och mänskliga rättigheter samt Verkställande av domslut från Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2019 Azadeh Rojhan Gustafsson (S) och Markus Wiechel (SD).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2252 Sergej Magnitskij och bortom – kampen mot straffrihet genom riktade sanktioner.
- Resolution 2253 Sharielagens förenlighet med Europakonventionen om mänskliga rättigheter: Kan konventionsstaterna underteckna ”Kairodeklarationen”?
- Resolution 2263 och rekommendation 2145 Återkallande av medborgarskap som en åtgärd för att bekämpa terrorism: en människorättskompatibel strategi?
- Resolution 2264 och rekommendation 2146 Förbättrad uppföljning av rekommendationer från CPT: Den parlamentariska församlingens och de nationella parlamentens roller.
- Resolution 2266 och rekommendation 2147 Att säkerställa skydd av fångars mänskliga rättigheter under transport.
- Resolution 2279 och rekommendation 2154 ”Tvättomater”: svar på nya utmaningar i den internationella kampen mot brottslighet, korruption och penningtvätt.
- Resolution 2293 Mordet på Daphne Caruana Galizia och rättsstatsprincipen i Malta och bortom: garantier för att hela sanningen kommer fram.
- Resolution 2297 Uppmärksamma mordet på Boris Nemtsov.

- Resolution 2300 och rekommendation 2162 Förbättra skyddet av visselblåsare över hela Europa.
- Resolution 2301 och rekommendation 2163 Ombudsmannainstitutionen i Europa – behovet av en uppsättning gemensamma standarder.
- Resolution 2311 och rekommendation 2166 Mänskliga rättigheter och företagande – hur ska ministerkommitténs rekommendation CM/Rec (2016) 3 följas upp?
- Resolution 2315 Reform av Interpol samt utlämningsförfaranden: skapa förtroende genom att bekämpa missbruk av Interpols instrument.

3.2.4 Utskottet för sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling

Utskottet arbetar med frågor som rör sociala rättigheter och policyer, folkhälsa, hållbar utveckling, ekonomiskt samarbete och utveckling, lokal och regional demokrati och god förvaltning på dessa områden med särskilt fokus på situationen för mer sårbara grupper i samhället. Utskottet beslutar även om Europarådets årliga Europapris som tilldelas byar och städer som främjar europeiska ideal. Till utskottet finns följande underutskott: Europeiska sociala stadgan, Barn, Folkhälsa och hållbar utveckling samt Europapriset. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2019 Carina Ohlsson (S) och Alexander Christiansson (SD).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2267 Stress i arbetslivet.
- Resolution 2272 Genomförandet av de hållbara utvecklingsmålen: samverkan krävs av alla intressenter, från parlament till lokala myndigheter.
- Resolution 2284 Ta itu med vårdbehovet hos europeiska tonåringar.
- Resolution 2285 Hållbar stadsutveckling som skapar social inkludering.
- Resolution 2286 Luftföreningar: en utmaning för folkhälsan i Europa.
- Resolution 2291 och rekommendation 2158 Att göra slut på tvång inom mental hälsa: Behovet av ett mänskligt rättighetsbaserat tillvägagångssätt.
- Resolution 2294 och rekommendation 2159 Slut för våld mot barn: Europarådets bidrag till målen för hållbar utveckling.
- Resolution 2302 Europarådets utvecklingsbank: bidrar till att bygga ett mer inkluderande samhälle.
- Resolution 2312 Plattformsekonomin inverkan på samhället.
- Rekommendation 2156 Anonym donation av spermier och ägg: balansering av föräldrars, donatorers och barns rättigheter.

3.2.5 Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer

Utskottet arbetar med alla relevanta frågor kopplade till migration, asyl och fördrivna personer, i Europa och i andra relevanta delar av världen med fokus på i synnerhet personer som påverkas samt dessa personers rättigheter. Till

utskottet finns följande underutskott: Integration, Flykting- och migrantbarn samt ungdomar samt Diasporor. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2019 Arin Karapet (M) och Adnan Dibrani (S).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2268 Utvecklingssamarbete: ett verktyg för att förebygga migrationskriser.
- Resolution 2280 och rekommendation 2155 Situationen för migranter och flyktingar på de grekiska öarna: mer behöver göras.
- Resolution 2295 och rekommendation 2160 Stoppa våld mot och utnyttjande av migrantbarn.
- Resolution 2299 och rekommendation 2161 Pushbackpolitik och praktik i Europarådets medlemsstater.
- Resolution 2305 Rädda liv i Medelhavet: behovet av brådskande åtgärder.
- Resolution 2307 En juridisk status för ”klimatflyktingar”.
- Resolution 2310 Arbetsmigration från Östeuropa och dess påverkan på sociodemografiska processer i dessa länder.

3.2.6 Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier

Utskottet arbetar med frågor som rör kultur, vetenskap, utbildning och medier men även med ungdomsfrågor och sport. Utskottet beslutar även om Europarådets årliga museipris. Till utskottet finns följande underutskott: Kulturell mångfald och kulturarv, Medier och informationssamhället samt Utbildning, ungdomar och sport. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2019 Annicka Engblom (M) och Ola Möller (S).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2254 Mediefrihet som villkor för demokratiska val.
- Resolution 2255 Public service-media i kontexten desinformation och propaganda.
- Resolution 2256 och rekommendation 2144 Internetstyrning och mänskliga rättigheter.
- Resolution 2269 och rekommendation 2148 Skydda och främja det immateriella kulturarvet i Europa.
- Resolution 2270 Kulturarvets värde i ett demokratiskt samhälle.
- Resolution 2281 Sociala medier: sociala trådar eller hot mot mänskliga rättigheter?
- Resolution 2283 Utbildning och kultur: nya partnerskap för erkännande av personlig utveckling och kompetenser.
- Resolution 2309 och rekommendation 2165 Bevarandet av judiskt kulturarv.

- Resolution 2313 och rekommendation 2167 Utbildningens betydelse i den digitala eran: från ”digitala infödingar” till ”digitala medborgare”.
- Resolution 2314 Medicutbildning i det nya medielandskapet.

3.2.7 Utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering

Utskottet prioriterar särskilt bekämpandet av våld mot kvinnor, bl.a. genom en särskild rapportör som arbetar med att koordinera nätverket Kvinnor befriade från våld (Women Free from Violence). En annan särskild rapportör finns för att koordinera nätverket Parlamentarisk allians mot rasism och intolerans (No Hate Parliamentary Alliance). Till utskottet finns följande tre underutskott: Jämställdhet, Minoriteters rättigheter samt Funktionshinder och inkludering. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2019 Momodou Malcolm Jallow (V) och Ann-Britt Åsebol (M). Momodou Malcolm Jallow är även rapportör för nätverket Parlamentarisk allians mot rasism och intolerans.

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2257 Diskriminering vid tillgången till anställningar.
- Resolution 2258 För en arbetsstyrka som inkluderar funktionsnedsättningar.
- Resolution 2262 Att främja rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter.
- Resolution 2274 och rekommendation 2152 Främjande av parlament fria från sexism och sexuella trakasserier.
- Resolution 2275 De politiska ledarnas roll och ansvar för att bekämpa hatpropaganda och intolerans.
- Resolution 2276 Stoppa hatpropagandan och hatet inom idrotten.
- Resolution 2289 Istanbulkonventionen om våld mot kvinnor: resultat och utmaningar.
- Resolution 2290 och rekommendation 2157 Mot en ambitiös Europarådsagenda för jämställdhet.
- Resolution 2306 Obstetriskt och gynekologiskt våld.

3.2.8 Utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden

Utskottet är ansvarigt för att verifiera att medlemsstaterna uppfyller åtagandena i Europarådets stadgar, europeiska konventionen om mänskliga rättigheter samt övriga utav Europarådets konventioner som länderna ratificerat. Granskningen hjälper medlemsstaterna att uppfylla sina åtaganden. Utskottet har ett underutskott: Konflikter mellan medlemsstater. Sverige hade under 2019 två medlemmar i utskottet, utsedda av sin partigrupp, Azadeh Rojhan Gustafsson (S) som valts till medrapportör för granskningen av Polen samt

Thomas Hammarberg (S) som valts till medrapportör för granskningen av Turkiet.

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2260 Förvärrad situation för oppositionella politiker i Turkiet: vad kan Europarådets medlemsländer göra för att skydda de oppositionellas grundläggande rättigheter?
- Resolution 2261 Förloppet i församlingens övervakningsprocedur (januari–december 2018) och den periodiska översynen av Islands och Italiens åtaganden.
- Resolution 2292 Ifrågasättande, av grundad anledning, av den ryska federationens parlamentariska delegations ännu oratificerade kreditiv.
- Resolution 2296 Dialog med Bulgarien efter avslutad övervakningsprocess.
- Resolution 2304 Dialog efter övervakning med Nordmakedonien.
- Resolution 2308 Demokratiska institutioners funktionssätt i Republiken Moldavien.

3.2.9 Utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor

Utskottet ska se till att församlingens arbetsordning tillämpas korrekt och att den är förenlig med församlingens praxis. Utskottet ska även överväga eventuella förslag om ändrade regler, i enlighet med artikel 68 i arbetsordningen. Utskottet har ett underutskott: Etik. Medlemmar utses av partigrupperna. Sverige hade inte någon medlem i utskottet under 2019.

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året:

- Resolution 2273 och rekommendation 2151 Inrättande av en EUmekanism för demokrati, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna.
- Resolution 2278 Ändring av olika bestämmelser i församlingens arbetsordning.
- Resolution 2288 Utgifter för den parlamentariska församlingen för åren 2020–2021.

3.2.10 Utskottet för val av domare till Europadomstolen

Förfarandet för val av domare till Europadomstolen är noggrant reglerat. Medlemsstaternas regeringar nominerar tre kandidater, enligt särskilt förfarande, varefter församlingens utskott behandlar nomineringarna innan val förrättas av församlingen i sin helhet. Finner utskottet att ländernas nomineringar inte

lever upp till regelverket kan utskottet avvisa listan med nomineringar och begära en ny. Medlemmar utses av partigrupperna. Sverige hade inte någon medlem i utskottet under 2019.

Under 2019 valde församlingen nya domare för följande länder: Italien, Sverige, Malta, Turkiet, Estland, Tyskland och Portugal.

3.3 Valobservationer

Valobservation är ett komplement till granskningen av att medlemsländerna fullgör sina åtaganden som medlemmar i Europarådet. Den parlamentariska församlingen har under de senaste åren engagerat sig i ett stort antal valobservationsinsatser i framför allt Central- och Östeuropa, oftast i samarbete med OSSE och Europaparlamentet. Valobservation bedrivs i olika delar av länderna där parlamentarikerna på plats i vallokaler bl.a. observerar valtillfället, förseglingen av röstsedlarna och rösträkningen. Rapporterna från valobservationerna presenteras för plenum i samband med sessionerna.

Följande valobservationer genomfördes under 2019:

- Den 24 februari, Moldavien, parlamentsval.
Rapport från observationen redovisas i doc. 14859.
- Den 31 mars och 21 april, Ukraina, presidentval.
Rapport från observationen redovisas i doc. 14896.
- Den 21 april och 5 maj, Nordmakedonien, presidentval.
Rapport från observationen redovisas i doc. 14897.
- Den 17 november, Belarus, parlamentsval.
Rapport från observationen redovisas i doc. 15012.

Från den svenska delegationen deltog Markus Wiechel (SD) vid valobservationen i Moldavien. Boriana Åberg (M), Momodou Malcolm Jallow (V) och Ann-Britt Åsebol (M) deltog vid första omgången av valobservationen i Ukraina.

3.4 Kampanjer och nätverk

Inom ramen för Europarådets arbete pågår ett antal kampanjer på olika områden. Ett exempel är nätverket Kvinnor befriade från våld (Women Free from Violence) och kampanjen One in Five, som arbetar för att stoppa sexuellt våld mot barn. Carina Ohlsson (S) är riksdagens kontaktperson för dessa två.

Andra kampanjer är den parlamentariska kampanjen för att stoppa frihetsberövandet av migrantbarn, det parlamentariska nätverket för diasporapolicier, kampanjen Not In My Parliament samt den parlamentariska alliansen mot rasism och intolerans. Rapportör för det sistnämnda nätverket är, sedan hösten 2019, Momodou Malcolm Jallow, som under den kommande tvåårsperioden kommer att representera nätverket i olika internationella forum. Syftet med nätverket är att öppet ta avstånd från alla former av hat, rasism och intolerans.

3.5 Priser och utmärkelser

3.5.1 Europarådets museipris

Europarådets museipris har utdelats årligen sedan 1977 och tilldelas ett museum som på ett signifikant vis bidragit till förståelsen för det europeiska kulturarvet. Priskommittén utgörs av utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier, som beslutar om vinnare på förslag av European Museum Forum som presenterar tre nomineringar. År 2019 gick priset till Kommunikationsmuseet (Museum of Communication) i Bern, Schweiz.

3.5.2 Europapriset

Sedan 1955 har församlingen delat ut ett årligt pris till en europeisk stad, kommun eller region som på ett föredömligt sätt arbetat för att stärka Europasamarbetet. Priskommittén utgörs av utskottet för sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling. En svensk stad belönades med Europapriset 2015 då Vara i Västergötlands kommun mottog priset för sitt europeiska engagemang. År 2019 tilldelades Donostia-San Sebastian-priset. Staden utgör den administrativa huvudstaden för Gipuzkoa, ett av tre territorier som tillsammans bildar den autonoma regionen Baskien i Spanien.

3.5.3 Václav Havel-priset

Församlingens pris för främjandet av mänskliga rättigheter som instiftades 2007 ersattes 2013 av Václav Havel-priset. Detta årliga pris delas ut av församlingen i samarbete med Václav Havel-biblioteket och Charta 77-stiftelsen. Prissumman är 60 000 euro, och det är församlingens medlemmar som nominerar möjliga pristagare.

År 2019 delades priset mellan den fängslade uiguren Ilham Tohti från Kina, som under 20 års tid arbetat för interetnisk dialog och förståelse, och ungdomsinitiativet Youth Initiative for Human Rights (YIHR), som sedan 2003 verkar för försoning mellan olika etniska och religiösa grupper på Balkan. Den tredje nominerade kandidaten var människorättsjuristen Buzurgmehr Yorov från Tadzjikistan.

BILAGA 1

Den svenska delegationen 2019

Den svenska delegationen består av sex ordinarie ledamöter och sex suppleanter. Samtliga tolv ledamöter deltar aktivt i församlingen och dess organ. Sverige har dock endast sex röster vid voteringar i plenum.

Den 1 november 2018 valdes följande ledamöter in i delegationen: Boriana Åberg (M), Carina Ohlsson (S), Thomas Hammarberg (S), Jörgen Warborn (M), Markus Wiechel (SD), Momodou Malcolm Jallow (V), Azadeh Rojhan Gustafsson (S), Annicka Engblom (M), Ola Möller (S), Ann-Britt Åsebol (M) och Adnan Dibrani (S). Den 7 november valdes Boriana Åberg (M) till ordförande och Carina Ohlsson (S) till vice ordförande. Den 14 december valdes Alexander Christiansson (SD). Den 19 juni 2019 avsade sig Jörgen Warborn (M) sin plats som ledamot. Genom ett fyllnadsval valdes Annicka Engblom (M) till ordinarie medlem och Arin Karapet (M) till suppleant i den svenska delegationen.

Ordinarie ledamöter

Boriana Åberg (M), ordförande

Carina Ohlsson (S), vice ordförande

Thomas Hammarberg (S)

Annicka Engblom (M)

Markus Wiechel (SD)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Suppleanter

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Arin Karapet (M)

Ola Möller (S)

Ann-Britt Åsebol (M)

Alexander Christiansson (SD)

Adnan Dibrani (S)

Representation i församlingens byrå, utskott och underutskott under 2019

Byrån

Boriana Åberg

Ständiga utskottet

Boriana Åberg

Utskottet för politiska frågor och demokrati

Boriana Åberg

Adnan Dibrani (Thomas Hammarberg)

Underutskottet för Mellanöstern och arabvärlden: Thomas Hammarberg
(Boriana Åberg)

Underutskottet för externa relationer: Boriana Åberg

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Azadeh Rojhan Gustafsson (Boriana Åberg)

Markus Wiechel (Momodou Malcolm Jallow)

Underutskottet för mänskliga rättigheter: Azadeh Rojhan Gustafsson

Underutskottet för verkställande av domslut från Europadomstolen för mänskliga rättigheter

Underutskottet för artificiell intelligens och mänskliga rättigheter: Ingen svensk representant

Utskottet för sociala frågor, hälsa och hållbar utveckling

Carina Ohlsson (Annicka Engblom)

Alexander Christiansson (Ola Möller)

Underutskottet för den europeiska sociala stadgan: Carina Ohlsson

Underutskottet för folkhälsa och hållbar utveckling: Annicka Engblom,
Ola Möller

Underutskottet för barn: Carina Ohlsson

Underutskottet för Europapriset: Carina Ohlsson

Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer

Arin Karapet (Alexander Christiansson)

Adnan Dibrani

Underutskottet för integration: Ingen svensk representant

Underutskottet för diasporor: Ingen svensk representant

Underutskottet för barn och unga till flyktingar och migranter: Ingen svensk representant

Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier

Annicka Engblom (Ann-Britt Åsebol)

Ola Möller (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Underutskottet för kulturell mångfald och kulturarv: Ingen svensk representant

Underutskottet för medier och informationssamhället: Azadeh Rojhan Gustafsson, Annicka Engblom

Underutskottet för utbildning, ungdomar och sport: Ola Möller

Utskottet för jämställdhet och icke-diskriminering

Ann-Britt Åsebol (Carina Ohlsson)

Momodou Malcolm Jallow (Markus Wiechel)

Underutskottet för minoriteters rättigheter: Momodou Malcolm Jallow

Underutskottet för jämställdhet mellan könen: Carina Ohlsson

Underutskottet för funktionshinder och inkludering: Ingen svensk representant

Utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden

Azadeh Rojhan Gustafsson

Thomas Hammarberg

Utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor

Ingen svensk representant

Utskottet för val av domare till Europadomstolen

Ingen svensk representant

Nätverk

Stoppa sexuellt våld mot barn: Carina Ohlsson, Ann-Britt Åsebol

Kvinnor befriade från våld: Carina Ohlsson

Parlamentarisk allians mot rasism och intolerans: Momodou Malcolm Jallow

Svenska rapportörskap under 2019

Boriana Åberg (M) utsågs till rapportör för byråns och det ständiga utskottets delrapport.

Thomas Hammarberg (S) vald till rapportör för Turkiet i granskningsutskottet och Azadeh Rojhan Gustafsson (S) vald till rapportör för Polen i samma utskott.

Nätverket Parlamentarisk allians mot rasism och intolerans utsåg Momodou Malcolm Jallow (V) till samordnare och till rapportör för bekämpande av rasism och intolerans.

Utskottsytranden: inga.

BILAGA 2

Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2019

Resolutioner

- 2251 Uppdatering av riktlinjer för att säkerställa rättvisa folkomröstningar i Europarådets medlemsstater
- 2252 Sergej Magnitskij och bortom – kampen mot straffrihet genom riktade sanktioner
- 2253 Sharielagens förenlighet med Europakonventionen om mänskliga rättigheter: Kan konventionsstaterna underteckna ”Kairodeklarationen”?
- 2254 Mediefrihet som villkor för demokratiska val
- 2255 Public service-media i kontexten desinformation och propaganda
- 2256 Internetstyrning och mänskliga rättigheter
- 2257 Diskriminering vid tillgången till anställningar
- 2258 För en arbetsstyrka som inkluderar funktionsnedsättningar
- 2259 De ökade spänningarna i Kertjsundet och Azovska sjön och hot mot den europeiska säkerheten
- 2260 Förvärrad situation för oppositionella politiker i Turkiet: vad kan Europarådets medlemsländer göra för att skydda de oppositionellas grundläggande rättigheter?
- 2261 Förloppet i församlingens övervakningsprocedur (januari–december 2018) och den periodiska översynen av Islands och Italiens åtaganden
- 2262 Att främja rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter
- 2263 Återkallande av medborgarskap som en åtgärd för att bekämpa terrorism: en människorättskompatibel strategi?
- 2264 Förbättrad uppföljning av rekommendationer från CPT: Den parlamentariska församlingens och de nationella parlamentens roller
- 2265 Att främja demokrati genom att utveckla marknadsekonomi: fungerar EBRD-modellen?
- 2266 Att säkerställa skydd av fångars mänskliga rättigheter under transport
- 2267 Stress i arbetslivet
- 2268 Utvecklingssamarbete: ett verktyg för att förebygga migrationskriser
- 2269 Skydda och främja det immateriella kulturarvet i Europa
- 2270 Kulturarvets värde i ett demokratiskt samhälle
- 2271 Ett stärkande av samarbetet med FN i genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling
- 2272 Genomförande av de hållbara utvecklingsmålen: samverkan krävs av alla intressenter, från parlament till lokala myndigheter
- 2273 Inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna

- 2274 Främjande av parlament fria från sexism och sexuella trakasserier
- 2275 De politiska ledarnas roll och ansvar för att bekämpa hatpropaganda och intolerans
- 2276 Stoppa hatpropagandan och hatet inom idrotten
- 2277 Parlamentariska församlingens roll och uppdrag: framtidens största utmaningar
- 2278 Ändring av olika bestämmelser i församlingens arbetsordning
- 2279 ”Tvättomater”: svar på nya utmaningar i den internationella kampen mot brottslighet, korruption och penningtvätt
- 2280 Situationen för migranter och flyktingar på de grekiska öarna: mer behöver göras
- 2281 Sociala medier: sociala trådar eller hot mot mänskliga rättigheter?
- 2282 Utvärdering av partnerskapet för demokrati med avseende på det marockanska parlamentet
- 2283 Utbildning och kultur: nya partnerskap för erkännande av personlig utveckling och kompetenser
- 2284 Ta itu med vårdbehovet hos europeiska tonåringar
- 2285 Hållbar stadsutveckling som skapar social inkludering
- 2286 Luftföroreningar: en utmaning för folkhälsan i Europa
- 2287 Förstärkning av den parlamentariska församlingens beslutsprocess gällande kreditiv och röstning
- 2288 Utgifter för den parlamentariska församlingen för åren 2020–2021
- 2289 Istanbulkonventionen om våld mot kvinnor: resultat och utmaningar
- 2290 Mot en ambitiös Europarådsagenda för jämställdhet
- 2291 Att göra slut på tvång inom mental hälsa: Behovet av ett mänskligt rättighetsbaserat tillvägagångssätt
- 2292 Ifrågasättande, av grundad anledning, av den ryska federationens parlamentariska delegations ännu oratificerade kreditiv
- 2293 Mordet på Daphne Caruana Galizia och rättsstatsprincipen i Malta och bortom: garantier för att hela sanningen kommer fram
- 2294 Slut för våld mot barn: Europarådets bidrag till målen för hållbar utveckling
- 2295 Stoppa våld mot och utnyttjande av migrantbarn
- 2296 Dialog med Bulgarien efter avslutad övervakningsprocess
- 2297 Uppmärksamma mordet på Boris Nemtsov
- 2298 Situationen i Syrien: utsikterna för en politisk lösning?
- 2299 Pushbackpolitik och praktik i Europarådets medlemsstater
- 2300 Förbättra skyddet av visselblåsare över hela Europa
- 2301 Ombudsmannainstitutionerna i Europa – behovet av en uppsättning gemensamma standarder
- 2302 Europarådets utvecklingsbank: bidrar till att bygga ett mer inkluderande samhälle
- 2303 Skydda och stödja terrorismens offer
- 2304 Dialog efter övervakning med Nordmakedonien
- 2305 Rädda liv i Medelhavet: behovet av brådskande åtgärder

- 2306 Obstetriskt och gynekologiskt våld
- 2307 En juridisk status för ”klimatflyktingar”
- 2308 Demokratiska institutioners funktionssätt i Republiken Moldavien
- 2309 Bevarandet av judiskt kulturarv
- 2310 Arbetsmigration från Östeuropa och dess påverkan på sociodemografiska processer i dessa länder
- 2311 Mänskliga rättigheter och företagande – hur ska ministerkommitténs rekommendation CM/Rec (2016) 3 följas upp?
- 2312 Plattformsekonomin inverkan på samhället
- 2313 Utbildningens betydelse i den digitala eran: från ”digitala infödingar” till ”digitala medborgare”
- 2314 Medieutbildning i det nya medielandskapet
- 2315 Reform av Interpol samt utlämningsförfaranden: skapa förtroende genom att bekämpa missbruk av Interpols instrument

Rekommendationer

- 2144 Internetstyrning och mänskliga rättigheter
- 2145 Återkallande av medborgarskap som en åtgärd för att bekämpa terrorism: en människorättskompatibel strategi
- 2146 Förbättrad uppföljning av rekommendationer från CPT: Den parlamentariska församlingens och de nationella parlamentens roller
- 2147 Att säkerställa skydd av fångars mänskliga rättigheter under transport
- 2148 Skydda och främja det immateriella kulturarvet i Europa
- 2150 Ett stärkande av samarbetet med FN i genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling
- 2151 Inrättande av en EU-mekanism för demokrati, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna
- 2151 Främjande av parlament fria från sexism och sexuella trakasserier
- 2153 Parlamentariska församlingens roll och uppdrag: framtidens största utmaningar
- 2154 ”Tvättomater”: svar på nya utmaningar i den internationella kampen mot brottslighet, korruption och penningtvätt
- 2155 Situationen för migranter och flyktingar på de grekiska öarna: mer behöver göras
- 2156 Anonym donation av spermier och ägg: balansering av föräldrars, donatorers och barns rättigheter
- 2157 Mot en ambitiös Europarådsagenda för jämställdhet
- 2158 Att göra slut på tvång inom mental hälsa: Behovet av ett mänskligt rättighetsbaserat tillvägagångssätt
- 2159 Slut för våld mot barn: Europarådets bidrag till målen för hållbar utveckling
- 2160 Stoppa våld mot och utnyttjande av migrantbarn
- 2161 Pushbackpolitik och praktik i Europarådets medlemsstater
- 2162 Förbättra skyddet av visselblåsare över hela Europa

- 2163 Ombudsmannainstitutionerna i Europa – behovet av en uppsättning gemensamma standarder
- 2164 Skydda och stödja terrorismens offer
- 2165 Bevarandet av judiskt kulturarv
- 2166 Mänskliga rättigheter och företagande – hur ska ministerkommitténs rekommendation CM/Rec (2016) 3 följas upp?
- 2167 Utbildningens betydelse i den digitala eran: från ”digitala infödingar” till ”digitala medborgare”

Opinion

- 297 Europarådets tvåårsbudget och prioriteringar för 2020–2021

BILAGA 3

Gästtalare under sessionerna

Timo Soini, Finlands utrikesminister, den 22 januari 2019

Sauli Niinistö, Finlands president, den 23 januari 2019

Timo Soini, den 8 april 2019

Dunja Mijatović, Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter,
den 8 april 2019

Mamuka Bakhtadze, Georgiens premiärminister, den 10 april 2019

Nikol Pashinyan, Armeniens premiärminister, den 11 april 2019

Marcelo Rebelo de Sousa, Portugals president, den 26 juni 2019

Amélie de Montchalin, Frankrikes Europaminister, den 26 juni 2019

Amélie de Montchalin, den 30 september 2019

Emmanuel Macron, Frankrikes president, den 1 oktober 2019